קה: הרי עלי עשרון פרק שלשה עשר מנחות

עמו ואומר אם מצורע הוא זהו אשמו וזה לוגו ואם לאו אשם זה יהא שלמי נדבה ואותו אשם טעון שחיטה בצפון ומתן בהונות וסמיכה ונסכים ותנופת חזה ושוק ונאכל לזכרי כהונה ליום ולילה ואף על גב א) דקא מפריק מר בשחיטת קדשים אימר דאמר רבי שמעון מייתי ומתני לכתחילה לתקוני גברא אבל בעלמא דיעבד אין לכתחילה לא הני מילי גבי שלמים דקא ממעט באכילתן דהוו להו קדשים לבית הפסול אבל מנחות אפילו לכתחילה אמר ליה רב פפא לאביי (א) רבי שמעון דאמר(א) מחצה חלות ומחצה רקיקין יביא הא קא מייתי עשרון אחד משני ב) עשרון ולוג אחד משני ג) לוגין שמעינן ליה לר"ש דאמר אם הביא עשרון אחד משני עשרונות ולוג אחד משני לוגין יצא ומיקמץ היכי קמיץ דמתני ואמר אי חלות לחודייהו ורקיקין לחודייהו אמרי דקא קמיצנא מחלות ליהוי אחלות דקא קמיצנא מרקיקין ליהוי ארקיקין אי מחצה רקיקין ומחצה חלות אמרי דקא קמיצנא מחלות ליהוי אמחצה חלות ומחצה רקיקין ודקא קמיצנא מרקיקין ליהוו אמחצה רקיקין ומחצה חלות והא בעי מיקמץ חד קומץ מחלות ומרקיקין

רבי שמעון אומר למחרת של יום ששים מביא אשמו כו': **ושחיטתו בצפון.** כשאר אשמות: **ומתן בהונות.** כדין אשם מצורע: **וסמיכה ונסכים ותנופת חזה ושוק.** כחומר שלמים: **ונאכל לזכרי כהונה ליום ולילה.** ד) שמא אשם הוא: **ואע"ג** (ב) **דאמר מר בשחיטת קדשים.** בפרק כל הזבחים שנתערבו בחטאות המתות (דף עו:): **אימר דאמר ר"ש מייתי ומתני לכתחילה לתקוני גברא.** כגון האי דבלאו הכי אסור למיכל בקדשים דשמא מצורע הוא: **אבל בעלמא.** כגון התם בזבחים דמיירי כאשם שנתערב בשלמים דקאמר ר"ש התם כולן יאכלו כחומר שבהן שיהו כולן נאכלין ליום ולילה כאשם וכולן טעונים סמיכה ונסכים דיעבד אין לכתחילה לא: **דקא ממעט באכילתן.** דשמא שלמים הן וזמן אכילתן שני ימים ולילה אחד וכיון דאשם אינו נאכל אלא ליום ולילה והנותר שורף נמצא מביא קדשים לבית הפסול שלא כדין אבל מנחות הללו זמן אכילתן שוה אפילו לכתחילה נמי: **ולרבי שמעון דאמר מחצה חלות כו'.** ומוקמא מתניתין אליביה וכגון דמייתי ומתני שיצטרפו חלות מעשרון זה לפי מה שנדר ורקיקין מעשרון זה לפי מה שנדר: **הא קא מייתי.** השתא עשרון ה) מזה קצת ומזה קצת וקא מערב שתי מנחות בהדי הדדי ואיהו לא נדר אלא חדא מנחה לאיתויי חד עשרון וחד לוג ומיפלגיה לחלות ורקיקים: **שמעינן ליה לר"ש דאמר.** המביא מנחה והביא שני עשרונים ושני לוגין ואמר אליו של זה ואליו של זה לחובתי והשאר נדבה יצא ולא אתפריש לן היכא: **ומיקמץ היכי קמץ.** לאותה מנחה שהוא מצטרף שתי מנחות למנחה אחת ו): **והא בעי מיקמיץ כו'.** דאי חדא מנחה של חלות ורקיקין אמר הוי בעי איתויי חלות ורקיקין ולפותתן בכלי אחד ולקמוץ משניהם קומץ אחד:

שמעינן

רבי שמעון אומר למחרת מביא אשמו ולוגו עמו בידו כדין מצורע בשמיני שלו והוא יום אחד וששים ומתנה עליו לפי שהוא ספק מצורע וחטאת מצורע שמעכבת טהרתו אינו יכול להביא מבהמה שאין חטאת בהמה באה על הספק לפיכך יביא חטאת העוף ואם הוא עשיר יכתוב נכסיו לאחר ויהא עני ויביא קרבן עני דהיינו עוף ור"ש לטעמיה דאמר במסכת ערכין (דף יז:) אפי' היה עשיר בשעה שהביא ציפוריו או בשעת הבאת אשם והעני הכל הולך אחר החטאת ואפילו לתנאי דפליגי עליה איכא לאוקומה נמי דהכא ולפרושי יכתוב נכסיו לאחר מעיקרו ומתנה על חטאת העוף ואומר אם טמא הוא פירוש אם מצורע הוא הרי זו חובתו ואם לאו הרי זו ספיקו ואוכל בקדשים מיד אבל לשתות יין וליטמא למתים אינו יכול שאין ימי נזרו עולין לו לימי צרעתו כיצד יעשה פירוש לדברי בן זומא שאין מצריך לבקש אחד מן השוק לידור כנגדו בנזיר כמו שמצריך רבי יהושע בפרק שני נזירין (נזיר נט:) סופר שלשים ומביא עולת בהמה ומגלח פי' ספק תגלחת טומאה וספק תגלחת טהרה דשמא מצורע היה ונזיר טמא ולא עלו לו אחת מתגלחותיו לנזירותיו רק מצרעתו שאין ימי נזרו עולין מתוך ימי צרעתו ולסוף שבעה אחר ימי טהרת צרעתו אינו יכול לגלח דשמא נזיר טהור הוא אבל הואיל לא בעי שכבר הזה ושנה ואפילו לסוף ל' אינו יכול לגלח עד שיזרוק עליו אחד מן הדמים ומביא חטאת העוף משום ספק תגלחת טומאה שאינו יכול להתחיל מנין נזירות טהרה עד שיביא חטאתו כדפרישית ומתנה עליו כתנאי שלמעלה בתגלחת ראשונה והוא הדין שיש להתנות שאם אינו נזיר עכשיו כלל שכלתה נזירותיו מתגלחת שלמעלה העולה נדבה וחטאת העוף ספיקו אך המגלח לא חש לפרש כל זה וסופר שלשים יום ומביא קרבנותיו שלמים ודאי ועולת בהמה ספק ומתנה עליה ואומר אם טמא הייתי בתגלחת שלישית העולה ראשונה נדבה וזו חובה וחטאת העוף מחובתי ואם טהור אני העולה ראשונה חובה וזו נדבה וחטאת העוף ספק והוא הדין נמי דמתנה אם כלתה נזירות מתגלחת שניה שתיהן עולת נדבה וחטאת העוף ספק אך לא חשש לפרש כך ושותה יין ומיטמא למתים תימה למה לא הזכיר בקרבנות תגלחת רביעית זו חטאת [בהמה] שהרי ודאי נזיר היה ועדיין לא הביא חטאת הבהמה בשום פעם ואם בא לפרש רישא דברייתא ספק נזיר ז) וספק אינו נזיר כלל עכשיו (אבל נזיר ודאי היה) ולכן לא יביא חטאת בהמה שהרי אינה באה על הספק לא משתמע הכי דא"כ הוה ליה לפרושי בהדיא ועוד א"כ בשלמים הוה ליה למיתני תנאי או למיהוי ח) ט) עולת נדבה או שלמי נזיר ט) לענין [המורם מהם] דבהאי חזה ושוק ובהאי זרוע בשילה במה דברים אמורים בזמן שנדר שלשים אבל נדר שנים עשר חדש אוכל בקדשים לאחר שתי שנים ושותה יין ומיטמא למתים לאחר ארבעה שנים ג) באותו ענין ובאותה שיטה שאמרנו מגלח לסוף שנה ד) באותה של סוף שלשים ובאותו תנאי ולסוף שתי שנים ה) בשניה ולבסוף ג' שנים בשלישית ולבסוף ארבעה שנים ברביעית טמא בספק ומוחלט בודאי אוכל בקדשים לאחר שמונה ימים דתגלחת מצורע ודאי דוחה איסור גילוח דנזיר ומיד כשיבא לפניו מגלח ראשונה ובשביעי תגלחת שניה ובשמיני מכניס ידיו לבהונות ושותה יין ומיטמא למתים לאחר ל"ו כך כתוב בתוספתא ונראה דגרסינן ששים ושבעה לפי שיטה שפירשנו טמא בודאי ומוחלט בספק אוכל בקדשים י) לאחר שלשים ושבעה יום ושותה ביין ומיטמא למתים לאחר ע"ד יום טמא בודאי ומוחלט בודאי אוכל בקדשים לאחר שמונה ימים ושותה יין ומטמא למתים לאחר ארבעה וארבעים יום: **אשם** זה יהא שלמי נדבה. וא"ת והא אמרינן בפרק איזהו מקומן (זבחים דף מז:) דאשם מצורע שני כהנים מקבלין את הדם אחד ביד ואחד בכלי ושלמים אמרינן דצריך שיקבל כל דמו של פר ויש לומר דתקוני גברא שאני כדאמרינן בפרק התערובות (זבחים דף עו:): **וסמיכה.** למ"ד אשם מצורע לאו דאורייתא הוי נאקפויי ידיו ואע"ג דשלמים בעו סמיכה גמורה ואשכחן בפסחים בפרק האשה (דף פט:) גבי חמשה שנתערבו עורות פסחיהן דנמנעין מלעשות פסח שני מחמת סמיכה משום תקוני גברא התירו ולמ"ד דאורייתא הזכיר בחנם סמיכה וכן נסכים דבין שלמים בין אשם מצורע טעונין סמיכה ונסכים ומיהו נסכים אלינו למימר דנקט משום שאר אשמות דלא בעו נסכים: **ותנופת** חזה ושוק. תימה דלא תני תנופה מחיים דבעי אשם מצורע כדתנן בפרק כל המנחות באות מצה (לעיל סא.): **ונאכל** ליום ולילה. ובתודה דאין נאכלת אלא ליום ולילה אין יכול להתנות משום דבעיא לחם ובלחם אי אפשר לעשות תקנה כדמוכח בפרק התודה (לעיל פ.): **שמעינן** ליה לרבי שמעון **דאמר אם הביא עשרון אחד משני עשרונות ולוג אחד משני לוגין יצא.** פי' בקונטרס לא איתפריש ויש לדקדק מדקסבר מדת יבש לא נתקדשה דמכשר שתי הלחם ולחם הפנים אבית פאגי שמעת מינה דלא חייש בעשרון משתי עשרונות ומיהו לוג אחד מב' לוגין לא שמעינן מינה דכולהו מודו במדת הלח דנתקדשה:

כרבי

רבינו גרשום

ואומר אם מצורע הוא כו': ה"ג ואותו אשם טעון שחיטה בצפון ומתן בהונות וסמיכה ונסכים ותנופת חזה ושוק ונאכל לזכרי כהונה ליום ולילה כלומר ואותו אשם טעון שחיטה בצפון כדין [אשם] דאשם מצורע גמור דשחיטתו בצפון דאפי' יהא שלמים לא נאסר (שחיטתן) [אם נשחטו] בצפון ומתן בהונות כחומר דאשם וסמיכה ונסכים ותנופת חזה ושוק כחומר דשלמים דרמינן עליה חומרא דתרוייהו. וה"ה הכי נמי מתני לקרבן נזירותו כשמביאו לסוף ק"ב יום אלמא דרבי שמעון אית ליה מתני: האי פירוש דספרי הכי גרסינן אף על גב דקא מפרק מר בשחיטת קדשים אימור דאמר ר' שמעון מייתי ומתני לכתחילה לתקוני גברא אבל בעלמא כו'. דהכי תנן בשחיטת קדשים היינו במסכת זבחים בפרק כל הזבחים אשם שנתערב בשלמים ר' שמעון אומר שניהן ישחטו בצפון ויאכלו כחמור שבהן ליום ולילה. אמרו לו אין מביאין קדשים לבית הפסול ואמרינן בגמרא אפי' תימא ר' שמעון כי אמר שמעון דאיעבד אבל לכתחלה אסור לערבן לפי שאין מביאין קדשים לבית הפסול דהא שנתערבו תנן וקתני בתר הכי איתיביה ר' שמעון אמר למחרת מביא וכו' דמשמע דאפי' לכתחילה קאמר וקא מפרק ליה שאני התם אמאי מביא לכתחלה ומתני דתקוני גברא הוא שמכשיר האי מצורע להאכילו בקדשים דאי אפשר דלא לייתי קרבן להכי מתני אבל בעלמא דלית ביה משום תקוני גברא כגון שלמי' שנתערבו בזבח אחר לא מצי (מתני) [לערב ולהתנות] לכתחלה: משום דקא ממעט באכילת שלמים. דשלמים נאכלין לב' ימים ולילה א' אחר כי נתערבו ויאכלו כחמור שבהן הנותר למחר ישרפנו ועדיין יש להן זמן לאכילתו ומביא קדשים לבית הפסול אבל מנחות שלא ידע מה פירש אפי' לכתחלה מצי מתני דהכא ליכא למימר דממעט באכילתן דכולהו מנחות אין נאכלות אלא ליום ולילה והלכך גבי מנחות כדפרשינן לעיל: לר' שמעון דאמר מחצה חלות ומחצה רקיקים יביא וקא מתני ט' חלות ורקיק אחר לחובתי ונמצא דקא מייתי עשרון אחד מב' עשרונין דבעינן דקא מייתי עשרון א' לחלות ועביד מיניה חלה אחת וט' רקיקין. והשתא כי מתני הכי נמצא דמצטרף מעשרון דחלות ומעשרון דרקיקין חד עשרון לחובתו. ולוג א' מב' לוגין דהא בעשרון דחלות איכא חד לוג ובעשרון דרקיקין חד לוג וכי מתני הכי הוי בעי חד לוג בין החלות ורקיקין לחובתו. והאי פירוש שכתוב בספרים הכי הוא דהוה בעי חד עשרון וחד לוג דמאן דנדר מנחה סתם ובעי להביא מחצה חלות ומחצה רקיקין דחדא מנחה הוא חייב לאתויי עשרון אחד ולעביד מההוא עשרון חלות ורקיקים והכי נמי חד לוג בין החלות ורקיקין דחד עשרון ניניהו והשתא מייתי ב' עשרונין וב' לוגין וקא מצרף לחובתו מעשרון ולוג דחלות ומעשרון ולוג דרקיקים דבין תרוייהו הוי חד עשרון לחובתו: א"ל ודאי מצי עביד הכי לצרף חובתו מב' עשרונים דשמעינן ליה לר' שמעון בברייתא דאמר אם הביא עשרון א' מב' עשרונים כגון דאם נדר עשרון א' ולוג א' והקדיש ב' עשרונים בב' כלים והפריש מהן חצי עשרון מכלי זה וחצי עשרון מכלי האחר דמתני ב' עשרונים הפריש חד עשרון לחובתו והכי נמי עביד מב' לוגין יצא: ומיקמיץ היכי קמיץ דכי קא מייתי עשרון לחלות ועשרון לרקיקין הא איכא למימר דמחצה חלות ומחצה רקיקי אמר דהיינו חד עשרון ולא בעי אלא חד קומץ מתרוייהו: לעולם דקמיץ ב' קמצין חד מחלות וחד מרקיקין ומתני ואמר הכי אי חלות לחוד ורקיקין לחוד אמרי וכו' אי מחצה חלות ומחצה רקיקין אמרי ההוא קומץ דקמיצנא מחלות לחודייהו ליהוו כאילו קמצתי חד קומץ מחלות ורקיקין בהדדי ההך תנאי מהני (להני) דדמי כאלו קמץ חד קומץ לחוד מתרוייהו: (א') [ופרכינן] והך תנאי מאי אהני ליה הא בעי למקמץ חד קומץ בין חלות ורקיקין והשתא קמיץ מחלות

מסורת הש"ס

א) [לעיל סג: וש"נ], ב) צ"ל שלמי נדבה. רש"ק, ג) כלאותו כו' וכלותה כו'. רש"ק, ד) צ"ל כלותה כו' וכלותו כו'. רש"ק, ה) צ"ל בשניה וכן בשלישית וכן ברביעית. רש"ק.

הגהות הב"ח

(א) גמ' ולר"ש דאמר: (ב) רש"י ד"ה ואע"ג דקמפריק מר בשחיטת:

מוסף רש"י

שחיטה בצפון ומתן בהונות. כאשם וסמיכה ונסכים ותנופת חזה ושוק. כחומר שלמים (זבחים עו. ובעירובין נדה ט:).

שיטה מקובצת

א) ואע"ג דקאמר מר איתר דאמר. מהיכא ואע"ג עד תיבת אמר ליה רב פפא והוי פי' מרבנן סבוראי: ב) משני עשרונין: ג) לוגין. פי' דהוי בעי חד עשרון וחד לוג ומפלגינן לחלות ולרקיקין וקא מצרף מעשרון ולוג דחלות ומעשרון ולוג דרקיקין. זהו מרבנן סבוראי: ד) ולילה עד חצות: ה) עשרון אחד משתי עשרונות: ו) אחת ובעי שני קמצים חדא לחובה וחדא לנדבה כדאמר בסוף שמעתין: ז) ספק נזיר טמא: ח) למיהוי שלמי: ט) דלענין מורם מהם: י) לאחר שבעה ושלשים שותה ביין ומטמא למתים לאחר שבעים וארבעה ימים טמא בודאי ומוחלט בודאי אוכל בקדשים לאחר: [א"ה מכאן ועד סוף המסכתא נקרעו הדפין ונאבדו והבל על דאבדין] חידושי הרמב"ה ואומר אם מצורע הוא (הכי [גמי]) ואותו אשם טעון שחיטה בצפון ומתן בהונות וסמיכה ונסכים ותנופת חזה ושוק כחומר שלמים דרמינן עליה חומר תרוייהו וה"נ מתני בקרבן נזירותו כשמביא לסוף ק"ב יום אלמא ר"ש אית ליה מתני: (האי פירושא דספרים [מאע"ג] אע"ג דקא מפרק מר בשחיטת קדשים אימר דאמר ר"ש לכתחילה תקוני גברי אבל בעלמא כו'): לר"ש דאמר מחצה חלות ומחצה רקיקין יביא הא קא מייתי כו' האי פירושא דבספרים הכי הוא. דהוי בעי עשרון וחד לוג דמאן דנדר מנחה סתם בעי להביא מחצה חלות ומחצה רקיקין דחד מנחה הוא חשיב ובעי לאתויי עשרון אחד ולעביד מההוא עשרון חלות ורקיקין והכי נמי חד (עשרון) [לוגן] לחלות ורקיקין דחד עשרון אינהו והשתא [דבעין] לאתויי שני עשרונות ושני לוגין נמי וקא מצטרף לחובתו מעשרון ולוג דחלות ומעשרון ולוג דרקיקין ובין תרוייהו הוי חד עשרון לחובתו: א"ל ודאי מצי הכי עביד לצרף חובתו משני עשרונים דשמעינן לר"ש בברייתא דאמר שאם הביא עשרון אחד משני עשרונים כגון אם נדר עשרון אחד ולוג אחד והקדיש שני עשרונים וב' לוגין והביא אותן עשרונים בשני כלים והפריש מהן חצי עשרון מכלי זה וחצי עשרון מכלי זה (משני עשרונים כגון) דמתני ב' עשרונות הפריש חד עשרון לחובתו וה"נ עביד בשני לוגין יצא: ומיקמץ היכי קמיץ. הא קא מייתי עשרון לחלות ועשרון לרקיקין הא איתא (איתר) מחצה חלות ומחצה רקיקין אמר היינו חד עשרון ולא בעי אלא חד קומץ לתרוייהו: לעולם (דבעי למיקמץ) דקמיץ ב' קמצים חד דחלות וחד דרקיקין ומתני ואמר [אי] חלות לחוד כו' אי מחצה חלות ומחצה רקיקין ליהוי ההוא קומץ דחלות ורקיקין בהדדי דהך תנאי [מהנין] דדמי כאילו קמץ חד קומץ לחוד מתרוייהו: הך תנאי מאי אהני ליה הא בעי למיקמץ חד קומץ [וקא קמיץ] ב' קומצין: א"ל ודאי מצי למיקמץ מחלות [שיהו] ארקיקין דשמעינן לר"ש בברייתא דאמר [דהיכא] דנדר מחצה חלות ומחצה רקיקין ומייתי להו בחד מנא וכי קמץ ועלה בידו מאחת על שניהם יצא דיכיל לקמץ מחלות ארקיקין ומרקיקין אחלות:

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones

Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com